

จดหมายข่าว

พิทักษ์สิ่งแวดล้อม

ร.ย.อง

Rayong Environmental Protection Newsletters

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 เดือนตุลาคม – ธันวาคม 2555

- 3** สถานการณ์คุณภาพน้ำ
ในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ประจำปี 2555

- 5** สถานการณ์คุณภาพอากาศ
ประจำปี 2555

- 7** การจัดเก็บ สถิติ ข้อมูล และรายงานผล
การทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย

20 ปี กรมควบคุมมลพิษ
: บนเส้นทางสิ่งแวดล้อม

ทักทาย

กรมควบคุมมลพิษยังคงขับเคลื่อนการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ “ควบคุมมลพิษ สิ่งแวดล้อมดี เพื่อประชาชนอย่างมีส่วนร่วม” เพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีในเขตจังหวัดระยอง ทั้งคุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่อง จดหมายข่าวพิทักษ์สิ่งแวดล้อมระยองฉบับนี้ยังคงเฝ้าระวังสถานการณ์คุณภาพน้ำในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ประจำปี 2555 และยังคงรายงานสถานการณ์คุณภาพอากาศอย่างใกล้ชิด รวมไปถึงขอความร่วมมือผู้ประกอบการ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือผู้ควบคุมระบบบำบัดน้ำเสีย ปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวงตามมาตรา 80 ให้เป็น “เมืองสดใส ไร้มลพิษ”

ที่ปรึกษา

- นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
- นายวรศาสตร์ อภัยพงษ์ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
- นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
- นางสาวอาระยา นันทโพธิเดช รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

บรรณาธิการ

- นางสาวอาระยา นันทโพธิเดช รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

กองบรรณาธิการ

- นางสาวอรวรรณ มานูวงศ์
- นายวัชรไชย ชมินทกุล
- นางสาวปรีเมษา เจริญนพคุณ
- นางสาวอรวรรณ เฉลิมโอธู
- นายธานี จารุณี
- นางสาวกนกพร ไพโรสาร
- ดร.ชยาวีร์ หวังเจริญรุ่ง
- ดร.เกศศิณี อุนะพำนึก
- นายธีระพล ดิษยาธิคม
- นางสาวสุวิษา กัลยาณมิตร
- นายนิชร คงเพชร

ดำเนินการโดย

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมควบคุมมลพิษ 92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

“อาสาสมัคร” ผู้สื่อสารความเสี่ยงและองค์ความรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

ในช่วงปี 2554-2555 กรมควบคุมมลพิษร่วมกับคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้จัดทำโครงการเพื่อสร้าง “อาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ” ขึ้นในจังหวัดระยอง โดยคัดเลือกคนในชุมชนที่มีความสนใจและต้องการเป็นผู้สื่อสารข้อมูลเรื่องความเสี่ยงและความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพให้แก่คนในชุมชนของตนเอง ปัจจุบันมีเครือข่ายของอาสาสมัครเหล่านี้ผู้นับร้อยคนที่จะมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ปกป้อง รักษาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และร่วมมือกับภาครัฐในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพร่วมกัน

ในโครงการมีการจัดทำ “คู่มือการวิเคราะห์และการจัดลำดับความสำคัญประเด็นการสื่อสารข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ วิธีการ ช่องทาง รูปแบบ และการใช้สื่อ” “คู่มือการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครผู้สื่อสารความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ” และ “ชุดองค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพและสโปตวิทยุ” เพื่อให้หน่วยงานและบุคคลที่สนใจทั่วไปนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อไป ผู้สนใจขอรับสื่อและเอกสารได้ที่ กองแผนงานและประเมินผล กรมควบคุมมลพิษ โทร. 0 2298 2484

สถานการณ์คุณภาพน้ำในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง ประจำปี 2555

คุณภาพน้ำคลองสาธารณะอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม ได้แก่ คลองกันปึก คลองทับมา คลองซากหมาก คลองตากวน คลองพยุหะ คลองบางกะพูน หนองผักหนาม คลองกระเจต คลองหนองคล้า คลองคาคองน้ำ และคลองน้ำตกส่วนคลองที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก ได้แก่ คลองบางเปิด คลองน้ำหู คลองห้วยใหญ่ และคลองหลอด ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกิดจากการปนเปื้อนของแบคทีเรียสูง ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์สารอาหารต่างๆ เช่น แอมโมเนีย-ไนโตรเจน นอกจากนี้ยังพบการปนเปื้อนของโลหะหนักต่างๆ ได้แก่ แมงกานีส ตะกั่ว และสารหนู ในปริมาณเล็กน้อยในบางจุดโดยมีค่าลดหลั่นลงมาตามลำดับ แต่จากการเปรียบเทียบผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำระหว่างปี 2554 กับปี 2555 แนวโน้มคุณภาพน้ำในพื้นที่โดยรวมดีขึ้น ยกเว้นคลองบางเปิด และคลองห้วยใหญ่ที่มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงจากคุณภาพน้ำระดับเสื่อมโทรมเป็นคุณภาพน้ำระดับเสื่อมโทรมมาก เนื่องจากเป็นคลองที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนขนาดใหญ่ใกล้เทศบาลนครระยอง ซึ่งเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งหลักจากอาคารบ้านเรือน และบ้านจัดสรรที่มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว อีกทั้งจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่

ในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ประกอบด้วย คลองสาธารณะ บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล และบ่อสังเกตการณ์คุณภาพน้ำใต้ดินและน้ำทะเล "ภายใต้โครงการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านน้ำในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียง" เพื่อติดตามตรวจสอบพร้อมประเมินสถานการณ์มลพิษด้านน้ำอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการใช้ข้อมูลร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการดำเนินงานได้ดำเนินการในคลองสาธารณะ จำนวน 16 คลอง รวมสถานีตรวจวัดจำนวน 40 สถานี ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำทางด้านกายภาพ เคมี และแบคทีเรีย โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินรวมถึงได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำในบ่อน้ำตื้น 31 ชุมชน รวมบ่อน้ำตื้นจำนวน 45 บ่อ บ่อน้ำบาดาลและบ่อสังเกตการณ์คุณภาพน้ำใต้ดินอีกจำนวน 20 บ่อ และการตรวจวัดคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งจำนวน 17 สถานี ซึ่งสามารถสรุปผลการตรวจวัดได้ดังนี้

จากการตรวจวัดคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งจำนวน 17 สถานี และการสุ่มเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำชนิดที่อาศัยหรือมีแหล่งหากินในบริเวณกระชังเลี้ยงหอยในอ่าวประจวบ ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่บริเวณปากคลองบางกะพูน ปากคลองบางเบิด จุฑระบายน้ำโรงไฟฟ้าโกลว์ภายในท่าเทียบเรือ จุดสูบน้ำเข้าและออกของระบบระบายความร้อนโรงไฟฟ้าบีแอลซีพี ปากคลองซากหมากหาดทรายทองบริเวณกระชังเลี้ยงหอย และปากคลองตากวน พบว่า ค่าดัชนีคุณภาพน้ำทะเล (MWQI) คุณภาพน้ำทะเลในสถานีที่เป็นจุดตรวจวัดส่วนใหญ่จำนวน 15 สถานี จัดอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนอีก 2 สถานีมีคุณภาพน้ำจัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยพารามิเตอร์ที่เป็นปัญหาคือ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด โปรท และแมงกานีส ส่วนคุณภาพเนื้อเยื่อสัตว์น้ำพบว่า ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอาหารที่มีสารปนเปื้อนตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ในการตรวจวัดคุณภาพน้ำบ่อตื้นที่จำนวน 45 บ่อ รวมจำนวน 135 ตัวอย่าง ผลการตรวจวัดในภาคสนามในพารามิเตอร์ค่าความเป็นกรด - ด่าง ความขุ่น ความเค็มและอุณหภูมิพบว่า น้ำในบ่อน้ำตื้นมีคุณภาพน้ำแตกต่างกันในแต่ละชุมชนแต่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ในการอุปโภคได้ แต่ทั้งนี้ได้ตรวจพบโลหะหนักเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน โดยมีการปนเปื้อนแมงกานีส สารหนู และตะกั่ว ซึ่งมีอัตราการเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดินร้อยละ 14.07 ร้อยละ 9.63 และร้อยละ 1.48 ของจำนวนตัวอย่างที่ทำการตรวจวัดตามลำดับ ส่วนสารอินทรีย์ระเหยง่ายมีการตรวจพบได้ในบางชุมชน แต่ส่วนใหญ่มีค่าน้อยมากและอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ส่วนที่มีค่าสูงเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดินมีเพียงจำนวน 2 บ่อ โดยหนึ่งในสองบ่อเป็นการตรวจพบในบางครั้ง

เท่านั้น พารามิเตอร์ที่พบว่ามีสารปนเปื้อน ได้แก่ 1,2 ไดคลอโรอีเทน, คาร์บอนเตตระคลอไรด์ และไวนิลคลอไรด์ ซึ่งมีอัตราการเกินมาตรฐานที่ร้อยละ 2.96 ร้อยละ 2.22 และร้อยละ 0.74 ของจำนวนตัวอย่างที่ทำการตรวจวัด ตามลำดับ

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำบ่อบาดาลจำนวน 17 บ่อ รวมจำนวน 50 ตัวอย่าง พบว่า โลหะหนักยังคงเป็นปัญหาหลักของการปนเปื้อนในน้ำบาดาลของพื้นที่เช่นเดียวกับบ่อน้ำตื้น โดยพารามิเตอร์ที่พบว่ามีอัตราส่วนการเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดินในปริมาณสูง ได้แก่ สารหนู แมงกานีส และตะกั่ว โดยมีอัตราการเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดินร้อยละ 42.22 ร้อยละ 26.67 และร้อยละ 8.89 ของจำนวนตัวอย่างที่ทำการตรวจวัดตามลำดับ ในส่วนของการปนเปื้อนของสารอินทรีย์ระเหยง่ายมีแนวโน้มลดลง โดยตรวจพบไดคลอโรมีเทนเกินค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดินเพียง 1 ตัวอย่างในปริมาณ 11.4 ไมโครกรัมต่อลิตร (ค่ามาตรฐานฯ ไม่เกิน 5 ไมโครกรัมต่อลิตร)

การตรวจวัดคุณภาพน้ำในบ่อสังเกตการณ์ในโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 5 บ่อ รวมจำนวน 10 ตัวอย่าง พบว่าโลหะหนักเป็นปัญหาของน้ำในบ่อสังเกตการณ์เช่นเดียวกัน โดยพารามิเตอร์ที่พบว่ามีอัตราส่วนการเกินมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดินในปริมาณสูง ได้แก่ ตะกั่ว แมงกานีส และสารหนู เป็นพารามิเตอร์ที่มีอัตราเกินมาตรฐานสูงสุดที่ร้อยละ 57.14 ร้อยละ 50.00 และร้อยละ 35.71 ตามลำดับ แต่ทั้งนี้ไม่พบปัญหาการปนเปื้อนสารอินทรีย์ระเหยง่ายในพื้นที่ดังกล่าว

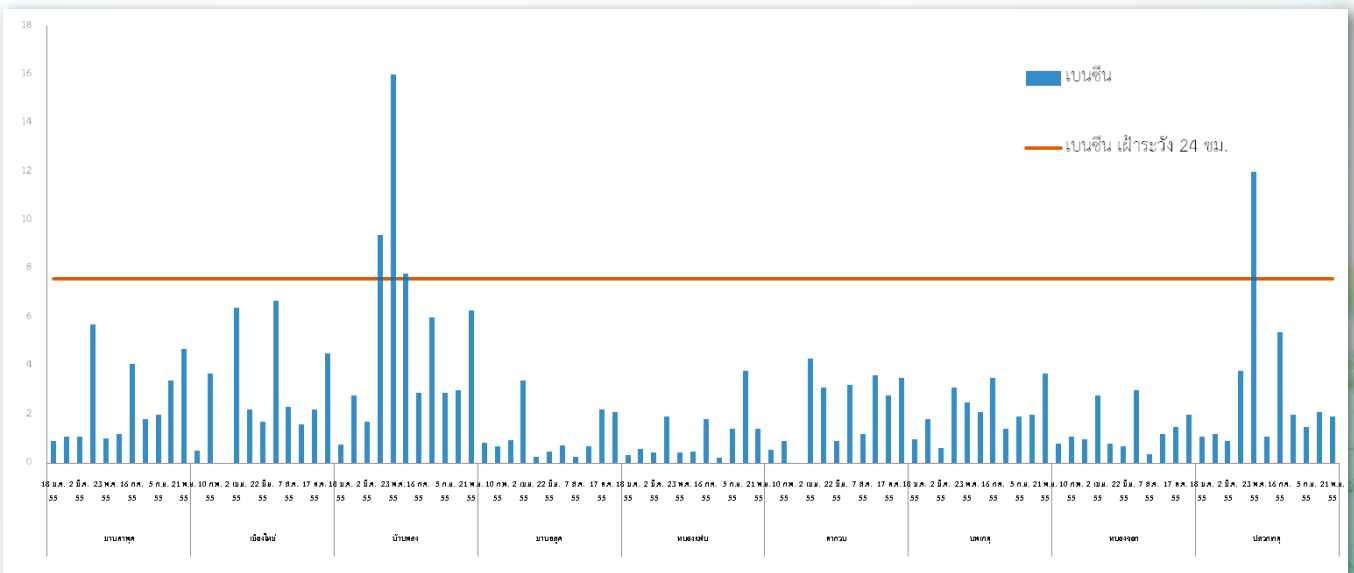

สถานการณ์คุณภาพอากาศ ประจำปี 2555

ปัญหาสารอินทรีย์ระเหยง่าย (Volatile Organic Compounds, VOCs) ในบรรยากาศของพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียงยังคงต้องเฝ้าติดตามและแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ผลการตรวจวัดสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในบรรยากาศของกรมควบคุมมลพิษ ระหว่างเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2555 ในพื้นที่อุตสาหกรรมสำคัญ 2 แห่ง ได้แก่

- (1) พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ประกอบด้วยจุดตรวจวัดที่สถานีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาบตาพุด ศูนย์บริการสาธารณสุขตากวน เมืองใหม่มาบตาพุด วัดหนองแฟบ วัดมาบชลูต ชุมชนบ้านพลง และหมู่บ้านนพเขตบริเวณนิคมอุตสาหกรรมอาร์ไอ แอล
- (2) พื้นที่เขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี ประกอบด้วยจุดตรวจวัดที่วัดปลวกเกตุ และสถานีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองจอก

พบสารเบนซีนเกินค่าเฝ้าระวัง 24 ชั่วโมง ที่สถานีบ้านพลงและวัดปลวกเกตุ สาร 1,3-บิวทาไดอินเกินค่าเฝ้าระวังฯ ที่สถานีศูนย์บริการสาธารณสุขบ้านตากวนและวัดปลวกเกตุ และสารอะครีโลไนไตรเกินค่าเฝ้าระวังฯ ที่สถานีวัดปลวกเกตุ (ค่าเฝ้าระวัง 24 ชั่วโมงเป็นค่าที่ใช้สำหรับแจ้งเตือนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมการระบายสาร VOCs มิได้เป็นค่าที่ใช้สำหรับแสดงผลกระทบต่อสุขภาพโดยตรง โดยค่าเฝ้าระวังของสารเบนซีนในเวลาเฉลี่ย 24 ชั่วโมง กำหนดไว้ไม่เกิน 7.6 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร สาร 1,3-บิวทาไดอิน กำหนดไว้ไม่เกิน 5.3 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และสารอะครีโลไนไตร กำหนดไว้ไม่เกิน 10 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)

ผลการตรวจวัดสารเบนซีน ระหว่างเดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2555

การจัดเก็บ สถิติ ข้อมูล และรายงานผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๘๐ แห่ง พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และแบบการเก็บสถิติ ข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียดและรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษจัดเก็บ สถิติ ข้อมูล และรายงานผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียของตนเอง

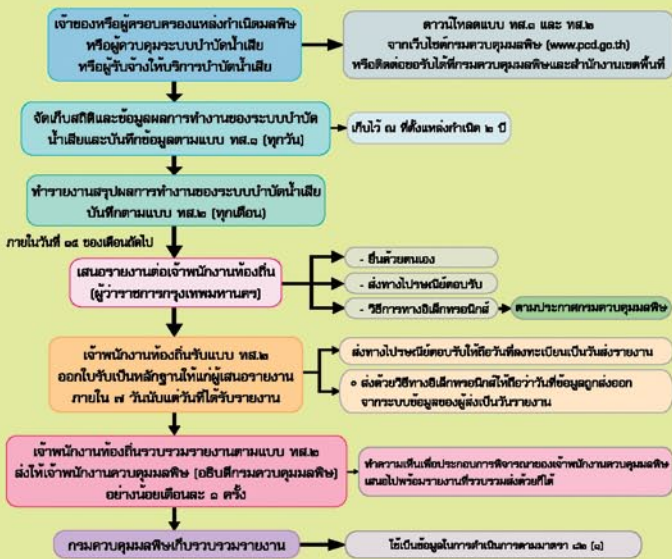
โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

แหล่งกำเนิดมลพิษที่เข้าข่ายต้องดำเนินการ ๑๐ ประเภท ได้แก่

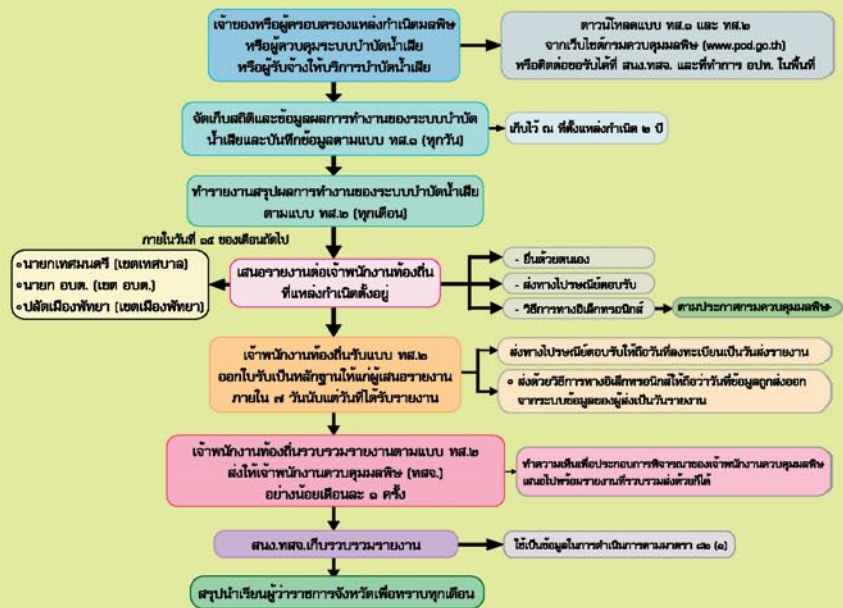
๑. โรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม
๒. อาคารบางประเภทและบางขนาด
๓. ที่ดินจัดสรร
๔. การเลี้ยงสุกร
๕. ท่าเทียบเรือประมง สะพานปลา และกิจการแพปลา
๖. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
๗. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๘. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย
๙. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด
๑๐. ระบบบำบัดน้ำเสยรวมของชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงานตามกฎหมายกระทรวง

พื้นที่กรุงเทพมหานคร

พื้นที่ต่างจังหวัด

หากฝ่าฝืน มีบทลงโทษ ตาม มาตรา ๑๐๔ และมาตรา ๑๐๖ มีโทษทางอาญา จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ หรือทั้งจำทั้งปรับ

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และกรมควบคุมมลพิษ โทร 02-298-2558 www.pcd.go.th

พ. 80 น้ำใส... ทวีธารา ส่งความสุข 2556

ร่วมมือกับสถิติ ข้อมูล และรายงานผลการทำงานของ
ระบบบำบัดน้ำเสีย ตามเกณฑ์ดัชนีมาตรฐาน 80 แห่ง พรบ.
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

นางกวีเชษฐ์ จรุงเรือง
อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

เรียน

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 32/2538
ไปรษณีย์สามเสนใน

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ติดต่อขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมและสมัครสมาชิกจดหมายข่าว ได้ที่

กรมควบคุมมลพิษ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0 2298 2082-4 โทรสาร 0 2298 2085 www.pcd.go.th